

**EL PRESIDENT IDEAL
QUE MAI NO S'ASSEURA
AL PALC PRESIDENCIAL**

VÁZQUEZ MONTALBÁN PRESIDENT DEL BARÇA?

— ¿Dius que et parli del soci anònim? ¿del soci de general del Barça? Quan vaig començar d'anar a futbol, anava a general al camp de les Corts; ara vaig a tribuna principal superior i, al contrari del senyor Baret, jo he oblidat completament aquells temps, perquè a tribuna s'està molt més còmode i, d'altra banda, és un dels pocs llocs del país on la policia et tracta amb respecte. Et dic això perquè vegis que ja fa temps que no tinc contactes directes amb el soci de general. Quan jo hi anava, la majoria era proletariat català amb una petita minoria d'emigrants que ara comencen de ser molts...

— ¿Quina vinculació establiries entre aquest soci de general i el club?

— La vinculació és de vàlvula d'escapament per a les frustracions de tota mena: personals, laborals..., suposo que també sexuals... i polítiques. Cap allà els anys quarantes sovint sorgien conflictes político-lingüístics. Era obligatori saludar amb la mà alçada abans del partit i molta gent es negava a fer-ho... El Barça significava — tot i que d'una manera molt relativa i pintoresca — una forma de protesta, o de disconformitat política...

— ¿Sobretot després de la guerra civil?

— Montal ha dit que el Barça és una de les dues institucions de més solatge del país. I en part té raó. Des de sempre, ja des d'abans de la guerra civil, tenia aquesta mena d'aurèola que l'envoltava i li donava tot un significat. Ja aleshores servia de vàlvula d'escapament.

Vázquez Montalbán ens ha donat unes dades significatives: el període que va del 1929 al 1939, o sigui de la fi de la Dictadura fins a la guerra, és el període que el Barça ha tingut més pocs socis. En canvi, del 1939 al 1945, es produeix un salt realment espectacular en la quantitat de socis nous...

— ¿És que s'ha aprofitat poc la força política del Barça?

— El que passa és que el Barça és una institució molt ben canalitzada... La potència que té, no ha estat utilitzada amb aquestes finalitats. I Narcís de Carreras — «A nosaltres, ningú no ens farà la llesca, perquè som el que som i representem el que representem» — fou el primer president de després de la guerra que va endevinar la perspectiva política... El Barça és l'única associació legal del país que té

cinquanta mil associats. És lògic que li posessin sordina: a l'aparat burocràtic del Club sempre hi ha hagut un home de confiança de Madrid, el qual podria ser en aquests moments el senyor Gich, d'aspecte molt confortable.

— ¿Hi ha alguna característica permanent a les successives directives del Barça?

— El Club ha estat sempre dominat pel sector tèxtil, el mateix que domina el Sabadell. Per això hi ha tan bones relacions. Aquest sol fet ja li dóna caràcter de país a un cert nivell...

— El Madrid ha tolerat que l'Atlètic — nascut com l'Espanyol d'una protecció feudal — es consolidés. Tan poca base real em sembla tenir un Atlètic d'Aviació com una família de la Riva. En canvi, l'Espanyol no deixa de ser un feu... ¿És aquesta una de les moltes diferències existents entre el Real Madrid i el Barça?

— El Madrid no té una Catalunya que pugui representar. Existeix una relació eròtico-nacional entre el Barça i el seu públic, que el Madrid no té...

— Eròtico-nacional?

— Hi ha un cert grau d'erotisme en la relació espectador-Club que és claríssim. Es manifesta rotundament en l'afecte que el públic dedica a alguns jugadors i que sempre sol coincidir amb els jugadors sortits de la pedrera catalana — tipus Pujol — o bé d'altres que tenen unes altres característiques especials com Cèsar. El jugador clàssic català, el públic el veu com el típic dependent de botiga, amb guardapols caqui d'adroguer, d'una fidelitat reconeguda i extremada a la família, d'una fidelitat total al boti-

guer, fins al punt que dorm a l'establiment. Seguer, Pujol i Olivella són tres exponents ben clars d'aquest tipus de jugador...

— I Cèsar?

— Cèsar és un cas a part. En primer lloc perquè no és català. A més a més, allò que d'ell agradava al públic era el paper de poca-vergonya, simpàtic, que el mateix públic li havia assignat... Amb Cèsar hom va arribar a una mitificació absoluta. Conten que un dia va sortir borratxo al camp i que tot just començat el partit va fer una pifiada garrafal que li va merèixer un esbronc sensacional del públic. L'home es picà i marcà tres gols. I la gent ho conta com un grec devia explicar les proeses d'Alexandre el Gran... Anar a dormir a les petites, emborratxar-se, fer el poca-vergonya simpàtic..., en tot això el soci hi veia el seu altre jo i d'aquí va venir la mitificació de Cèsar.

Manolo diu que la relació públic-jugadors és fonamental. Cada jugador significa alguna cosa i si a un li toca un signe negatiu, està llest.

— A Suárez el consideraven intel·ligent, però com que tenia divuit anys i físicament encara era un nen, el van titllar de gandul i de poc lluitador des del primer dia: mai més no van perdonar-l'hi... I això que és prou sabut que un centrecampista generalment no dóna resultat fins a vint-i-sis anys, quan el cos és ben format.

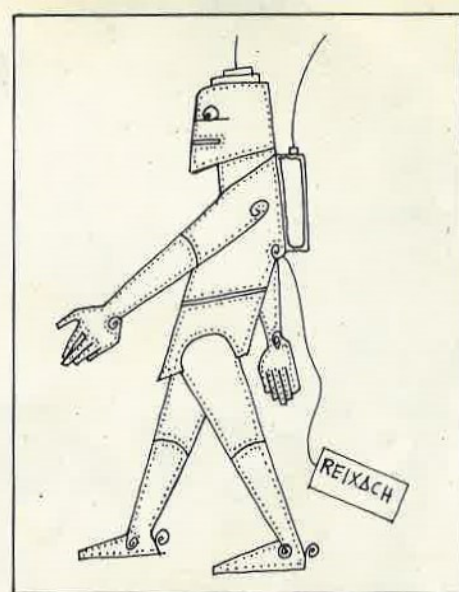
A parer de Manolo Vázquez Montalbán la constitució física crea una clau lingüística que es tradueix en una relació expressiva a nivell determinat...

— Pereda físicament tenia un aspecte de busca-raons; li van assignar aquest paper i ningú no li va treure mai més. Zaldúa té l'aire de poc espavilat, però hi va molt... I fins a tal punt que el dia que juga de centrecampista costa molt que li reconeguin les virtuts... És una cosa que també influeix sobre el crític deportiu; per seguir amb l'exemple de Zaldúa, el crític no sap fugir mai dels mateixos adjectius: combatiu, «tesonero»...

— I Benítez?

— A Benítez li van perdonar coses increïbles... Era un «enfant terrible», pinxo i ingenu alhora, però va agradar; suposo que fou perquè tenia un joc brillant, tenia una manera especial de jugar... D'altra banda els entrenadors el justificaven, amb molta política, dient que també Juli Cèsar «era un noi gran», i el públic se'l mirava amb uns certs aires de protecció...

— ¿Com es podria explicar el pas de Kubala a l'Espanyol?

— Kubala era el gran mite. I anar-se'n a l'Espanyol era la pitjor cosa que podia fer al soci del Barça. És com si un fill et sortís traïdor i es passés a la competència amb tots els teus secrets professionals... Els barcelonistes tenien consciència d'haver-ho fet tot per a Kubala i això en part era una manera de nacionalitzar-lo; sense això potser no hauria nascut el mite. El pas a l'Espanyol va ser una enrabiada típica barcelonista de Kubala, no era sinó una declaració de barcelonisme. La prova més clara del que dic és la mala consciència que en conserva: cada dos per tres, en les seves declaracions, encara se sent obligat a parlar-ne i a donar-ne aclariments.

Diu que al voltant del Barça hi ha una litúrgia, un ritual, com el ritual de ser català — de la sardana, de la tieta... — que impregna alguns jugadors com Pereda, el qual va acabar anant-se'n al Sabadell, mentre que podia haver anat a l'Atlètic de Madrid.

— I dels jugadors d'ara, què?

— Reixach és el millor. Però funciona a IBM i això no agrada al públic. Quan veu una pilota a deu metres i calcula que no pot agafar-la, la deixa i ni tan sols fa el gest de provar-ho. Artigas el va defensar molt bé quan va dir que Reixach «és un futbolista i no un cavall». Però el jugador que encarna més bé les qualitats que vol el públic és en Pujolet, fràgil però valent, cosa que desvetlla un sentiment de protecció davant de l'entrada dura d'un defensa rival.

Manolo Vázquez Montalbán diu que l'espanyolista Marcet era el Paul Newman del futbol:

— Ningú no dominava tan bé com ell el rictus del dolor... No l'ha su-

perat ni Marlon Brando a «El rostre impenetrable». Quan xutava i la pilota anava qui sap on, adoptava un posat de bon minyó frustrat que tot el camp hauria baixat a fer-li un petó... El Paul Newman del Barça seria Biosca, amb la seva bellesa fascinant... Li deien de motiu «el duc» o una cosa així. No sé exactament quin títol li corresponia.

— I Ramallets?

— El públic l'estimava, però era una mica «l'estimació al vençut». Coneixien massa els seus problemes personals.

— ¿On situaries el problema actual del Barça?

— S'ha creat un clima neuròtic a l'entorn del Club. La falta de títols ha augmentat de tal manera la frustració, que hom ha arribat a graus d'intolerància... El soci estima molt el seu equip, però l'estima d'una manera sàdico-masoquista... Aquells Apa Madrid! o els aplaudiments estentoris ja només es veuen quan es guanya el Madrid. El públic és més propens a xiular el jugador que no a identificar-s'hi... I, malgrat tot, és el públic més fidel de tot el país: són unes seixanta mil persones les que de terme mig omplen el camp... Tot plegat em recorda l'«Assaig de càntic en el temple», de Salvador Espriu. És allò de no deixar d'estimar passí el que passi...

També dóna una versió més «tècnica» del problema:

— El Barça va arribar a una inflació de jugadors estrangers de primera categoria... Degut al nivell de vida de Catalunya, la pedrera catalana no pot ser massa bona; els grans jugadors surten de zones pobres, rares vegades són gent acomodada. La coincidència d'aquests dos factors ha impedit que durant quinze anys sorgissin autèntiques figures de la pedrera catalana...

Manolo no sap, o fa veure que no sap, si a dintre el Barça hi ha mà negra... Però, tanmateix, parla de les relacions amb el Real Madrid:

— A l'entorn del Real Madrid es crea un clima psicològic molt especial. Arriba fins a l'extrem d'haver encunyat una frase ben típica, la que diuen quan el Barça juga contra un equip vestit de blanc i ho fa malament: «Aquests ja es pensen que juguem contra el Madrid.» Jo crec que els mateixos jugadors surten al camp acomplexats... El que és cert és que a nivell d'objectivitat hom pot parlar d'una protecció oficial poc o molt visible envers el Real Madrid... I sobretot aquest as-

sumpte ha repercutit de manera especial tota l'èpica imperial a l'estil de «la pica en Flandes» de què parlà «Marca» a propòsit d'una victòria del Madrid a Brusselles. La veritat és que guanyar el Madrid és la gran satisfacció del soci del Barça, i que la cosa que tothom ha de veure abans de morir-se no és la Meca sinó un partit Barcelona-Real Madrid...

Ens explica el cas d'un padrí de 80 anys, desdentegat i vermell de passió, que de sobte es va posar a cridar fora de si: «Això no és un equip, això és el Terci...». Forma part de l'èpica dels xocs entre barcelonistes i madrilenys...

— ¿I els problemes de la part tècnica del Club?

— És una qüestió de nerviosisme que ha anat cremant gent i que no ha donat temps per triomfar...

— Què hauries aconsellat?

— Manténir Artigas. Era la primera vegada — abans de la lesió de Bustillo — que tenia equip al seu gust... A més a més, Artigas era barcelonista i això és molt important en una institució com el Barcelona. Els fets també li han donat la raó: la baixada física i d'estratègia que va passar l'equip durant el temps de Seguer fou enorme... Però el problema és que Artigas estava desautoritzat d'ençà de l'affaire Heleni Herrera i la campanya baretista. La directiva va mirar de salvar-se a si mateixa sacrificant l'Artigas, però ni tan sols així...

M. V. M. està convençut que indirectament l'Artigas estava mediatitzat en la seva feina:

— Si més no sabia que el seu futur professional depenia de la política interna del Club...

I assegura que molts fitxatges van ser més polítics que pràctics:

— Especialment el de Marcial; va ser una cortina de fum per tancar l'escàndol H. H.

Diu que simpatitza més amb Montal que amb Baret, i que aquest darrer li recorda un condottiero florentí. Diu que, sigui com sigui, no creu que dintre del Barça tingui tanta importància com li atribueixen.

— Cal reconèixer tanmateix que amb la seva demagògia s'ha fet seva la part més proletària del Club. Si establíssim una comparació, podríem dir que Baret és a Girón, el que Montal és a López-Rodó.

— ¿I on és la solució davant d'aquest panorama?

— L'única solució la veig en una directiva intel·lectual-popular encapçalada per l'historiador Pep Terres, el crític Joaquim Molas, l'arquitecte Òscar Tusquets i mossèn Dalmau...

— ¿Traspasses, doncs, la teva candidatura a aquests noms?

— Si m'ho demanen, escriuré una «Oda al Barça» i canviaré l'himne. No m'agrada gens, i jo crec que hauria de ser més «engagé», sense moure's, naturalment, de les directrius del Ministeri d'Informació i Turisme.

Insisteix en la solució:

— Per tal que el Barça obtingui victòries, cal canviar les estructures del país; el Barça serà d'esquerres o no serà... Pel que fa al catalanisme, el Barça ha estat sempre dominat per les dretes i per això mai no ha fet res de bo...

Li hem demanat que ens contés alguna «història bruta» del Club:

— Mira, d'una banda et dic que no en sé cap, i de l'altra, que no podria, perquè seria una traïció al meu Club que mai no cometré; seria com passar-me a l'Espanyol...

I ha acabat amb un to solemne:

— En el fons, el Barça és com

una cobla de sardanes, té el mateix contingut emocional i sentimental. Veure un partit del Barça és assistir a una audició de sardanes a la Plaça de Sant Jaume cap allà els anys 50 quan començaven de ser autoritzades en públic... I el dia que perdrà això, perdrà gairebé tot el seu encant... Tots els clubs representen, al capdavant, alguna cosa més que no una societat fabricant de títols...

EL PROGRAMA

M. V. M. resumeix el seu programa en els punts següents:

1. Democràcia inorgànica.
2. Com a opció al futbol vertical que proposa Montal, jo suggeriria el futbol en espiral.
3. Crear urgentment un Sindicat Democràtic de Futbolistes.
4. Crear una col·lecció de llibres RTV per al soci del Barça, de la qual formarien part els títols següents: «Catalanisme i revolució burgesa», de Jordi Solé-Tura; «Los hombres de la Dictadura», de Maurin, i «Los textos juveniles», de Jaume Miravittles. (Aquesta col·lecció supliria la publicació del Butlletí Oficial del Club).
5. Convertir la «Masia» en la «Casa del Poble».
6. Concentrar no pas els jugadors sinó els matrimonis (això em sembla bàsic). Pel que fa als solters, els faria llegir de cap a cap les obres completes d'Octavi Fullat i de Maria Aurèlia Capmany.
7. Substituir el jurament de la pilota d'Helení Herrera per aquella cançó que es canta per les barriades i que diu:

«Tots som pops
tots som pops
la victòria
ens crida a tots.»

ELS PRESIDENTS

Agustí Montal (pare), en l'aspecte deportiu, i Miró-Sans, en l'aspecte tecnocràtic, o sigui en la funció de consolidar la institució, són a parer de M. V. M. els dos grans presidents que ha tingut el Barça en els darrers trenta anys.

Així ha resumit la feina dels que han ocupat el palc presidencial d'ençà de la inauguració del Nou Camp:

FRANCESC MIRÓ-SANS: Va aprofitar encara els èxits esportius de l'època de Kubala i, servint-se'n, va construir el camp; amb això va consolidar la institució. Com a contrapunt negatiu, va treure de l'entitat tot caràcter representatiu-nacional, la qual cosa no es tornaria a recuperar fins amb Narcís de Carreras.

ENRIC LLAUDET. Va intentar de recuperar la situació econòmica del Club, però no va recuperar el caràcter representatiu a què al·ludia abans.

NARCÍS DE CARRERAS: Tractà de recuperar aquesta representativitat que comentàvem, tant a nivell objectiu com a nivell de «consciència». Va fracassar per falta de títols.

AGUSTÍ MONTAL: Representa la tradició, però amb algunes cares noves.

Davant d'aquesta última postura, hi ha afegit, Pere Baret hauria significat la tecnocràcia desconnectada de la tradició; hi hauria hagut una presidència d'estil Moratti o Vilà Reyes.

